

ARBEJDSGIVERFORENINGEN
SPEKTER

20

20

Innhold

Kap 1	
Innledning	6
Spekters identitet	6
Spekters strategi, mål og posisjoner	8
Koronapandemien	8
Høy etterspørsel etter Spekters tjenester, innspill og deltakelse	9
Kap 2	
Kontakten med medlemmene	12
Inntektspolitikken og lønnsoppgjøret 2020	12
Arbeidsgiverrådgivning	14
Rettstvister, rettssaker og forhandlingsmøter	15
Virksomhetsrådgivning og interessepolitisk påvirkning	16
Kurs og konferanser	20
Medlemsrettet kommunikasjonsarbeid	21
Kap 3	
Trepartssamarbeid og myndighetskontakt	22
Kartleggingsarbeidet knyttet til korona	23
Arbeidsliv, arbeidsgiver- og personalpolitikk	24
Lederes handlingsrom	29
Spekters klimaengasjement	30
Internasjonale forhold	30
Forvaltningspolitiske rammebetingelser som påvirker Spekters medlemsvirksomheter	32
Kap 4	
Driften av Spekter	33
Økonomi	33
Virksomhetsstyring	34
Ytre miljø	36
Arbeidsmiljø	36
Likestilling	36
Kap 4	
Styrets sammensetning	38

Årsberetning 2020

Foto: Thomas T. Kleiven

Styret i Speker 2020

Øverst f.v.: Anne-Kari Bratten (adm.dir.),
Åsne Havelid, Anne Kathrine Slungård,
Bert Reitan Jenssen (styreleder),
Stig Slørdahl, Thor Gjermund Eriksen.

Øverst i trappen: Tone Wille og Ingrid
Røynesdal (styrets nestleder).

Midten i trappa (f.v.): Birthe K. W. Sjule, Inger
Cathrine Bryne, Håvard Selby Ebbestad.

Nederst (f.v.): Auke Lont og Øystein
Mæland.

Innledning

Arbeidsgiverforeningen Spekters strategier og mål er langsiktige, og posisjonene skal bygge på fakta og dokumentasjon basert på medlemsvirksomhetenes situasjon. Spekter har siden etableringen vektlagt at foreningen skal ha nær kontakt med medlemsvirksomhetene for å sikre rask og kompetent bistand. Foreningens hovedoppgave er å bistå medlemsvirksomhetene i løpende arbeidsgiverrådgivning, herunder særlig medlemmenes tariffavtaler. Spekter deltar dessuten i trepartssamarbeidet med regjeringen og de øvrige partene i arbeidslivet. Styret konstaterer at Spekter også i 2020 har vært en tydelig, synlig og relevant aktør på disse områdene i saker som er viktige for medlemmene.

Spekters identitet

Spekter skal være den foretrukne arbeidsgiverforening for alle bedrifter og virksomheter som søker en tariffavtale bygget opp rundt den enkelte

virksomhet. Spekter skal særlig være den foretrukne arbeidsgiverforening for virksomheter som bærer et utpreget samfunnsoppdrag, eller som gjennom sin forretningsdrift bidrar til at andre løser sitt samfunnsoppdrag.

Spekter er en av de fire store arbeidsgiverforeningene i Norge, og deltar i kraft av dette i det særnorske trepartssamarbeidet. Det tette samarbeidet mellom myndighetene, arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjonene, bidrar til å sikre økonomisk styring og gode velferdsordninger for alle, et konkurransedyktig næringsliv, en sterk offentlig sektor, høy sysselsetting og små lønnsforskjeller.

Spekter skiller seg fra andre arbeidsgiverforeninger ved at medlemmene gjennomgående er store og mellomstore virksomheter. Til sammen er det over 220.000 ansatte i Spekters drøyt 250 medlemsvirksomheter. Siden Spekter relativt sett har få, men store

Spekter skal være den foretrukne arbeidsgiverforening for alle bedrifter og virksomheter som søker en tariffavtale bygget opp rundt den enkelte virksomhet.

medlemmer, vektlegger Spekter tett kontakt og god innsikt i hvert enkelt medlems rammebetingelser, utfordringer og særpreg.

Spekters strategi, mål og posisjoner

Spekters overordnede mål er å bidra til at medlemmene har hensiktsmessige tariffavtaler, samt gode rammevilkår for sin drift og utvikling. Et vel fungerende arbeidsliv, økonomisk verdiskaping, bærekraftige velferdsordninger og et mer miljøvennlig Norge er temaer som står høyt på Spekters agenda. Spekter arbeider kontinuerlig for å styrke arbeidslinjen og å fremme innovasjon, effektivitet og kvalitet i det offentlige tjenestetilbudet. De gode velferdsordningene i Norge forutsetter at vi har høy økonomisk verdiskaping og en mest mulig effektiv offentlig sektor.

Spekter mener at den norske samfunnsmodellen, med en sterk privat

sektor, en velutviklet velferdsstat og et organisert arbeidsliv, har vært avgjørende for at vi har hatt tilstrekkelig og kompetent arbeidskraft i både privat og offentlig sektor. Den har samtidig bidratt til betydelig omstillingsevne i arbeidslivet. Spekter jobber derfor for å ivareta og utvikle denne samfunnsmodellen videre.

Koronapandemien

2020 ble et svært krevende år for landet og for Spekters medlemsvirksomheter. Det var en normal god vekst i norsk og internasjonal økonomi inn i 2020. Koronapandemien økte imidlertid raskt i styrke, og regjeringen innførte 12. mars omfattende tiltak for å slå den ned. Tiltakene innebar det største negative økonomiske omslaget etter andre verdenskrig. Ledigheten steg i løpet av uker til nivåer vi ikke har sett siden 1930-tallet. Gjennom 2020 hentet økonomien seg noe inn, men også ved utgangen av året var ledigheten høy.

De inngripende tiltakene som ble innført 12. mars 2020 rammet norske virksomheter og næringsliv massivt. Regjeringen og Stortinget har utvist en utstrakt vilje til å bidra med krisepakker og støtteordninger for å avhjelpe situasjonen. Spekter har samtidig uttrykt bekymring for en situasjon der selv solide selskaper har fått betydelige problemer med å opprettholde og videreføre sin virksomhet og tilhørende arbeidsplasser. Spekter har vært opptatt av å målbære behov for tiltak som balanserer nødvendig smittevern samtidig som nærings-, samfunns- og arbeidsliv kan fungere mest mulig normalt.

Høy etterspørsel etter Spekters tjenester, innspill og deltakelse

Pandemien økte etterspørselen etter Spekters tjenester, innspill og deltakelse betydelig. Det ble prioritert å styrke kapasiteten når det gjaldt løpende rådgivning overfor medlemsvirksomheter som ble rammet av restriksjonene. I tillegg økte aktiviteten

i trepartssamarbeidet, fordi regjeringen vektla å ha tett kontakt med partene i arbeidslivet, herunder Spekter, for å kunne innføre raske tiltak for å kompensere for de inngripende smittevernstiltakene. Pandemien har også medført en rekke høringer i saker av betydning for medlemmene med tidvis svært korte tidsfrister. I tillegg ble også administrasjonens arbeidsprosesser endret og delvis vanskeliggjort som en følge av pålegg eller oppfordring om hjemmekontor i Oslo.

Smittevernstiltakene har for store deler av Spekters medlemsmasse medført store endringer i drift og tjenestetilbud. For svært mange har også tiltakene medført betydelige økonomiske konsekvenser. Spekter har engasjert seg både generelt og i saker av betydning for grupper av medlemmene for å påvirke at det er forholdsmessighet mellom smitteverntiltak på den ene side og tjenestetilbud og økonomi på den annen side.

Påvirkningsarbeidet har skjedd både i høringer, i deltagelse i den offentlige debatt og i direkte kontakt med folkevalgte og myndigheter. Også under pandemien har Spekter lagt vekt på å være fakta- og dokumentasjonsbasert, konstruktive og søke samarbeid med andre interesseorganisasjoner der dette har vært naturlig. Det har tidvis i 2020 oppstått press fra enkeltmedlemmer om å gå mer offensivt ut på den offentlige arena for blant annet å øke presset på politikere og myndigheter. Spekter vurderer løpende om de enkelte sakene er tjent med offensive utspill på den offentlige arena eller om det er vel så hensiktsmessig å arbeide direkte opp mot beslutningstakerne. Det er Spekters erfaring at det i mange saker og situasjoner er vel så hensiktsmessig å jobbe direkte opp mot politikere og myndigheter.

Spekters administrasjon har gjennom pandemien hatt tett kontakt med medlemsbedriftene for å gi ledelsen råd om håndtering av krisen. Råd-

givningen har dreid seg om ulike problemstillinger fra veiledning i smittevernregler og tiltak, til håndtering av permitteringer, hjemmekontorutfordringer og kompensasjonsordninger. I tillegg oppsto det behov for å kunne omdisponere personell på en raskere måte enn hovedregelen i lov og tariffavtaler gir rom for, slik at Spekter fremforhandlet en rekke avtaler med fagforeningene for å sikre tilstrekkelig tilgang på kvalifisert personell.

Pandemien har ført til nye ledelsesutfordringer i mange av Spekters medlemsvirksomheter. Mange virksomheter har måtte stenge driften helt eller delvis ned, mens andre har måttet løse oppgavene annerledes. Noen har økt aktiviteten, mens atter andre har hatt tilnærmet normaldrift. Mange har måttet forholde seg til usikre rammebetingelser. Spekter har hatt tett kontakt med medlemsvirksomhetene for å bidra med rådgivning og påvirkningsrelaterte tjenester.

I tillegg ble en stor andel av arbeidsstokken i en rekke virksomheter sendt på hjemmekontor, slik at ledere måtte finne andre måter å motivere og følge opp medarbeidere på enn når man daglig møtes på en fysisk arbeidsplass. Spekter har i 2020 deltatt i medie-diskusjonen og i debatter om konsekvensene av utstrakt bruk av hjemmekontor, og de ledelsesutfordringer som følger av dette.

Administrasjonen har i 2020 iverksatt et arbeid for å kartlegge hvordan pandemien har påvirket arbeidslivet, med særlig vekt på lederrollen.

Kontakten med medlemmene

Spekters viktigste oppgave er å etablere og videreutvikle tariffavtaler, samt bistå medlemsvirksomhetene på det arbeidsrettslige området, i tariffspørsmål og øvrige arbeidsgiver-spørsmål. Kompleksiteten i arbeidslivsreguleringene er økende, og styret konstaterer at omstillingstakten i medlemsvirksomhetene var høy også i 2020. Medlemmene etterspør også i stadig økende grad Spekters initiativ og arenaer for diskusjon om ulike sektor- og bransjepolitiske problemstillinger. Dette stiller høye krav til kvalifisert bistand fra Spekter.

Inntektspolitikken og lønnsoppgjøret 2020

Smittesituasjonen innebar at alle lønnsoppgjør i Norge ble utsatt til høsten 2020. I inntektspolitikken, altså i trepartssamarbeidet mellom

Regjeringen og partene i arbeidslivet, er det lagt til grunn at det såkalte frontfaget, altså konkurranseutsatt sektor, forhandler først. Etter disse forhandlingene ble det kommunisert en ramme på 1,7 prosent, noe som er vesentlig lavere enn de foregående årene. Koronapandemien har imidlertid medført et stort antall permitteringer og oppsigelser blant en del lavlønnsgrupper i blant annet varehandel og industri. Når disse faller ut av arbeidslivet, og dermed ut av lønnsstatistikken, vil gjennomsnittslønnen se høyere ut for de gjenværende uten at disse nødvendigvis har fått høyere lønn. Dermed kan lønnsveksten se høyere ut i disse sektorene enn i for eksempel offentlig sektor eller andre sektorer hvor de ansatte har trygge jobber og hvor det ikke har vært nødvendig å ty til permitteringer

og oppsigelser. Det er foreløpig usikkert hvor mye disse effektene har påvirket lønnsveksten i 2020.

I 2020 var det hovedoppgjør, slik at det ble det totalt forhandlet om lønnsreguleringer og endringer i 785 overenskomster i Spekter. Det ble oppnådd enighet uten streik i alle virksomheter, bortsett fra i VY Buss AS der det ikke lyktes partene å komme til enighet etter mekling. Det samme gjaldt buss-området i NHO. Det ble derfor iverksatt en streik som ble avsluttet med en meklingsløsning etter 11 dager.

Det ble også gjennomført mekling for NRK og Norlandia som endte i enighet. For sammenslutningen SAN i helseforetakene, ble det ikke oppnådd enighet i forhandlingene, og

oppgjøret gikk til mekling i februar 2021.

I flere medlemsvirksomheter, blant annet i teatrene, orkestrene, Den Norske Opera & Ballett, Norlandia-barnehagene og Ruter, ble det stilt krav om å endre pensjonsordning fra innskuddspensjon til hybridpensjon. Det ble for flere av disse virksomhetene avtalt å utsette forhandlingene om pensjon til mellomoppgjøret 2021. Styret har anbefalt medlemmer som skal endre pensjonsordninger, om å etablere innskuddspensjonsordninger, og avvise krav om hybridpensjon. Innskuddspensjon er den eneste pensjonsordningen som gir arbeidsgiver forutsigbarhet når det gjelder økonomiske forpliktelser på pensjon. Styret konstaterer at særlig forbund i LO fremsetter krav om endring fra

innskuddspensjon til hybridpensjon i Spekters virksomheter. Styret har i 2020 hatt høy oppmerksomhet rundt problemstillingen.

Lønnsoppgjørene i Spekter ble innledet med sentrale forhandlinger i august, og de etterfølgende forhandlingsprosessene ble av flere årsaker vanskeliggjort av pandemien, slik at oppgjørene ennå ikke var avsluttet ved årsskiftet.

Etablere overenskomster for nye medlemmer

I 2020 har 14 nye virksomheter blitt medlemmer i Spekter. Det er et betydelig arbeid å utvikle nye overenskomster tilpasset den enkelte virksomhet. Spekter organiserer dette arbeidet slik at medarbeidere med ulik spesialistkompetanse deltar sammen med representanter fra virksomheten.

Arbeidet innebærer at det er nødvendig å forstå virksomhetens rammebetingelser, og at det jobbes grundig

med å kartlegge endringsbehov og analysere handlingsrommet i forhandlingene.

Arbeidsgiverrådgivning

Spekter forvalter i overkant av 780 overenskomster (tariffavtaler) sammen med medlemmene, og administrerer forhandlingsprosessene knyttet til tariffoppgjørene. Forhandlingsmodellen innebærer at Spekter er involvert i et betydelig antall forhandlingsprosesser ved hvert tariffoppgjør.

For Spekter er det viktig å gi tilpasset rådgivning til det enkelte medlem i spørsmål som omhandler utvikling av virksomhetens tariffavtaler, utvikling av virksomhetens arbeidsgiver- og personalpolitikk og utvikling av rammebetingelser. Årlig håndterer Spekter flere tusen enkelthenvendelser fra medlemsvirksomhetene relatert til lov- og avtaleverket. Henvendelsene omhandler ulike arbeidsgiverspørsmål og temaer knyttet til samarbeid med de ansattes organisasjoner,

organisering av arbeidstid, spørsmål knyttet til de tillitsvalgte medvirkning og rettigheter, kompetanse, utdanning, sosiale rettigheter og lønnsystemer.

Spekter bistår også medlemmene ut fra deres behov og ønsker om endringer i etablerte pensjonsordninger, og driver omfattende rådgivning i forbindelse med omstillingsprosesser.

Arbeidstidsavtaler under pandemien

Spekter fremforhandlet i mars 2020 et sett av nasjonale avtaler med arbeidstakerorganisasjonene om avvikende arbeidstidsbestemmelser knyttet til koronapandemien, primært for helseforetakene. Avtalene ga ledelsen i virksomhetene et utvidet handlingsrom til å disponere personalressursene, noe som var nødvendig for å møte ekstraordinære driftsbehov under den første tiden av pandemien. Styret konstaterer imidlertid at arbeidsmiljølovgivningen begrenser

arbeidsgivers handlingsrom for disponering av personalressurser også i ekstraordinære situasjoner som en pandemi. Spekter har i flere år tatt til orde for endring av arbeidstidsbestemmelsene i loven, og behovet er aktualisert under pandemien.

Rettstvister, rettsaker og forhandlingsmøter

Omfanget av tvister knyttet til forståelsen av tariffbestemmelser (rettstvister) har vært høyt også i 2020, men de fleste sakene som fremmes for Spekter løses gjennom forhandlinger. Det ble gjennomført svært mange forhandlingsmøter etter Hovedavtalen § 13 mellom de sentrale parter, blant annet knyttet til ulike rettstvister om permittering grunnet koronasituasjonen.

Ingen av rettstvistene ble brakt inn til behandling for Arbeidsretten i 2020. Bakgrunnen for dette er blant annet at fagforeningene har brakt inn færre søksmål, kombinert med at noen saker har blitt forlikt i forkant av hoved-

forhandlingen. Spekter deltok imidlertid som partshjelper i en sak for Høyesterett knyttet til pensjonsrettigheter i forbindelse med virksomhetsoverdragelse (ISS-dommen). Sammen med arbeidsgiver/ISS og NHO bidro Spekter til at saken fikk det utfallet arbeidsgiversiden argumenterte for med hensyn til pensjonsreguleringer ved virksomhetsoverdragelser. Saken har stor prinsipiell betydning for flere av Spekters medlemmer.

Virksomhetsrådgivning og interessepolitisk påvirkning

I tillegg til tariff- og arbeidslivspolitikken, bidrar Spekter til å sikre medlemsvirksomhetene gode rammebetingelser for drift og utvikling.

Helse, omsorg og velferd

Spekters interessepolitiske arbeid har i 2020 i stor grad vært preget av de utfordringene pandemien har gitt medlemsvirksomhetenes drift og økonomi.

Spekter har arbeidet for at medisinske laboratorier skal tas inn på lista Justisdepartementet bruker for å definere samfunnskritiske virksomheter. Laboratoriene ble inkludert ved årsskiftet.

Den avtalte aktiviteten hos private og ideelle medlemmer innen rehabilitering ble redusert som følge av nedstengningen i vår. Det ga usikkerhet om det økonomiske oppgjøret. Spekter har hatt jevnlig kontakt med enkeltmedlemmer og gjennomført flere runder med kartlegging og dialog om disse utfordringene, og har i tillegg hatt kontakt med berørte regionale helseforetak for å bidra til at rammevilkårene for de private og ideelle medlemmene ble mest mulig forutsigbare gjennom pandemien.

Grunnet pandemien har det vært noe redusert møteaktivitet i Sektorråd helse og møtene har foregått på Teams. I tillegg har det vært gjennomført flere aktiviteter og Teams-møter med ulike medlemsgrupper:

- Verdien av ideelle virksomheters bidrag i å løse samfunnets helse-, omsorgs- og velferdsoppgaver.
- Seminar om sysselsettingsutfordringene i kjølvannet av pandemien, med medlemmer innen arbeidsrettet rehabilitering og arbeidsmarkedstiltak.
- Medlemsmøte om Velferdstjenesteutvalget, med utvalgsleder Kåre Hagen.

En bred gruppe av medlemsvirksomheter, både offentlige, ideelle og private, har bidratt i et arbeid for å synliggjøre samfunnsøkonomisk verdi av rehabiliteringstjenester. Arbeidet gjøres med bistand fra Oslo Economics. Rapporten og arbeidet var tema for et oppslag i et temanummer i LHL hjerne-slags medlemsmagasin i desember.

Spekter deltar i Helsedirektoratets samarbeidsorgan for Fritt behandlingsvalg, og har på vegne av medlemmer spilt inn forslag til nye rehabiliteringstjenester for 2021. På initiativ fra

Spekter avholdt Helsedirektoratet et eget møte for alle interesserte tjenesteytere om prinsipper for prising av tjenestene.

Samferdsel

Spekter har i 2020 bidratt til at samferdselsvirksomhetene kunne opprettholde sin virksomhet på best mulig måte gjennom pandemien. Det har handlet om koordinering av innspill og medlemsinteresser ved utarbeidelse av smittevernveiledere og om tolkning og praktisk tilpasning til koronarestriksjoner og forskrifter – både statlige og kommunale. Arbeidet har også omhandlet kommunikasjon mellom medlemsvirksomheter, Spekter og ulike myndigheter, og om rådgivning og løsning av praktiske utfordringer på forespørsel fra medlemmer enkeltvis eller i fellesskap – inkludert forslag om endring av forskrifter der dette har vært nødvendig.

De store økonomiske virkningene av pandemien har også gjort at det er

brukt mye tid til kommunikasjon, dokumentasjon og argumentasjon for ulike økonomiske støtteordninger for å kompensere deler av tapene og å sikre en fortsatt økonomisk bærekraftig drift som også ivaretok smittevernshensyn på en god måte.

Sektorråd samferdsel har i 2020 diskutert rammevilkårene for innovasjon og nye løsninger i samferdselssektoren. I tillegg diskuterte sektorrådet hvilke konsekvenser pandemien kan ha for samferdselssektoren på lengre sikt.

Utenom dette, har Spekter gitt ulike innspill til arbeidet med Nasjonal transportplan og til partienes arbeid med partiprogrammene til Stortingsvalget 2021. Spekter har også engasjert seg i Stortingets behandling av EUs fjerde jernbanepakke, og mer spesifikke saker i direkte kontakt med ulike politikere og myndigheter. Sektorrådet har bidratt med innspill til arbeidet med rapporten «Veier til bærekraftig verdiskaping og velferd»,

som Menon Economics har utarbeidet som grunnlag for Spekters posisjonsdokument.

Kultur

Spekter har også bidratt til å sikre kulturmedlemmene så gode rammevilkår som mulig i et år der deres virksomhet generelt ble sterkt utfordret. Blant annet har Spekter bidratt med å gi innspill til myndighetene for å sikre hensiktsmessige økonomiske tiltak og smitteverntiltak.

Spekter utarbeidet sammen med medlemmene en smittevernveileder for musikk- og scenekunstinstitusjonene. Norsk teater- og orkesterforening og organisasjonene på arbeidstakersiden deltok også i arbeidet. Veilederen ble utarbeidet i dialog med Kulturdepartementet. Hensikten var å sikre en trygg gjenåpning av kultursektoren etter den første nedstengingen i mars, og veilederen har blitt løpende oppdatert etter hvert som tiltakene endret seg gjennom året.

Videre har det vært stor aktivitet knyttet til de økonomiske tiltakene som etter hvert har kommet, gjennom skriftlige høringer og dialog- og innspillmøter med regjeringen.

Spekters Sektorråd kultur har hatt fem møter i 2020. Året startet med å videreutvikle Spekters posisjoner frem mot Stortingsvalget 2021, og sakene var blant annet knyttet til arbeidslivspolitik, kunst og privat kapital, samt offentlig eierskap og styring.

Sektorrådet har også løftet perspektivet opp fra «her og nå- situasjonen» og de akutte problemstillingene og behovene som har oppstått i løpet av året, blant annet da Menon Economics la frem sitt arbeid med rapporten «Veier til bærekraftig verdiskaping og velferd». I tillegg har sektorrådet arbeidet med innspill til partienes programprosesser, og det har oppstått nyttige samarbeidsprosjekter institusjonene imellom.

Spekter har fortsatt sitt arbeid med å bistå kulturmedlemmene i deres arbeid med digitalisering. Etter den første nedstengingen var behovet for å få tilgjengeliggjort medlemmenes innhold digitalt stort, og de trengte særlig juridisk veiledning knyttet til klarering av musikkrettigheter. Sammen med advokatfirmaet Bing Hodneland ble det utviklet en digital håndbok, Musikkguiden, som hjelper musikk- og scenekunstselskapene å navigere i det juridiske landskapet som omhandler klarering av musikkrettigheter. Det er også planlagt en egen musikkguide for orkestrene i Spekter.

NRK har vært den ledende parten i et arbeid der institusjonene samles jevnlig til workshop og seminarer for å dele metoder og erfaringer fra arbeid med publikumsinnsikt.

Kurs og konferanser

2020 ble et annerledes år der flere av Spekters møteplasser måtte avlyses eller overføres til digitale plattformer av hensyn til smittevern. Den tradisjonelle Spekterkonferansen, som skulle vært arrangert 17. mars, måtte dessverre avlyses da Norge ble stengt ned rett før arrangementet. Generalforsamlingen som var berammet samme dag ble flyttet og gjennomført digitalt i juni.

Vinterkonferansen 2020 ble arrangert i januar, med temaer knyttet til hovedoppgjøret, arbeidslivsutfordringer og organisasjon og ledelse. Informasjonsmøtet om hovedoppgjøret etter de innledende sentrale forhandlingene i april, ble i år kun overført digitalt. I tillegg ble det arrangert egne digitale seminarer og møter for å forberede lønnsoppgjørene for flere av medlemsvirksomhetene. Det ble også avholdt kurs innrettet for spesifikke medlemsvirksomheter knyttet til temaene samarbeid mellom ledere og

tillitsvalgte, den norske modellen, lederes handlingsrom, oppfølging av medarbeidere mv.

I januar arrangerte Spekter også et frokostmøte der statssekretær Lucie Katrine Sunde-Eidem i Nærings- og fiskeridepartementet orienterte om eierskapsmeldingen, og der professor Tom Colbjørnsen presenterte sin rapport om statens sektorpolitiske styring: «Og bakom synger Stortinget». Innleggene ble fulgt opp av kommentarer fra tidligere departementsråd i Samferdselsdepartementet Eva Hildrum, tidligere statsråd og stabssjef ved Statsministerens kontor, Karl Eirik Schjøtt-Pedersen og daværende konsernsjef i Vy-gruppen, Geir Isaksen. Frokostmøtet samlet om lag 100 deltakere, og ble samtidig overført digitalt.

For kultursektoren har Spekter i år hatt flere samarbeidsprosjekter. I februar arrangerte Spekter, sammen med Munchmuseet, et seminar om muligheter og utfordringer kultursektoren

står ovenfor. Seminaret samlet over 100 deltakere, og ble også sendt digitalt.

I tillegg til konferansene i egen regi, har Spekter også i 2020 tilrettelagt for ulike faglige nettverk og opplærings-tilbud for medlemmene. Tilbakemeldingene fra deltakerne på Spekters kurs og konferanser er gjennomgående meget gode.

Medlemsrettet kommunikasjonsarbeid

Fra januar 2020 ble det tidligere «Spekter Informerer» byttet ut med henholdsvis Arbeidslivsnytt, Tariffnytt og Tariffnytt Helse. Arbeidslivsnytt gir medlemmene faglige oppdateringer, for eksempel knyttet til nye lover og regler, rettspraksis mv., mens Tariffnytt og Tariffnytt Helse brukes til å gi medlemmene nødvendig informasjon om forhandlinger, inngåtte avtaler mv. Spesielt Arbeidslivsnytt gjorde kommunikasjonen mer oversiktlig og håndterbar i forbindelse med alle de

nye reglene og prosessene som kom knyttet til koronatiltakene, i tillegg til mer generell informasjon fra myndighetene.

Spekter bruker egne nettsider og det digitale nyhetsbrevet Aspekter som viktige kommunikasjonskanaler for å kommunisere både med medlemmer og andre målgrupper. I 2020 ble det også utgitt et trykt magasin med tittelen «Vi lever av hverandres arbeid». Magasinet er også publisert digitalt.

Trepartssamarbeid og myndighetskontakt

I hele 2020 har det vært høy aktivitet i trepartssamarbeidet. Grunnet pandemien har det vært hyppigere kontakt i de etablerte møteforaene, blant annet i Arbeidslivs- og pensjonspolitisk råd og i regjeringens kontaktutvalg, der korona gjennomgående har vært hovedtemaet. Det har også blitt etablert nye møteplasser og fora, for eksempel ukentlige møter mellom partene og NAV, og tett dialog med arbeids- og sosialdepartementet om spørsmål knyttet til arbeidstidsregler, ferieloven og permitteringsregler og med justis- og beredskapsdepartementet.

Det ble tidlig også etablert en løpende dialog mellom partene i arbeidslivet og smittevernmyndighetene. Det er gjennomført ukentlige møter i regi av Helsedirektoratet med drøfting av

iverksatte smitteverntiltak og planlegging av nye og endrede tiltak. På grunnlag av tett kontakt med medlemmene har Spekter tatt opp problematiske sider ved tiltakene og oppnådd endringer i regelverk når tiltakene har vært vanskelig å praktisere. Spekter har også sammen med medlemmene deltatt i myndighetenes utvikling av smittevernveiledere innen ulike områder og for enkelte yrkesgrupper.

Gjennom tett kontakt og hyppige møter med medlemmene i arbeidsgiverrådene for hhv. helse og de øvrige medlemmene har vi gitt oppdaterte råd og tilbakemeldinger i de tre møteplassene i trepartssamarbeidet som har vært mest benyttet i oppfølgingen av pandemien. Arbeidslivs- og pensjonspolitisk råd og møter med

arbeids- og velferdsetaten (NAV) har i gjennomsnitt vært gjennomført hver 14. dag, mens det er avholdt ukentlige møter med Helsedirektoratet.

I en tid der nødvendigheten av raske beslutninger og korte frister har vært påtrengende, er Spekter godt tilfreds med hvordan trepartssamarbeidet har fungert i en slik særlig krevende situasjon.

Kartleggingsarbeidet knyttet til korona

I første perioden av koronapandemien gjennomførte Spekter jevnlig kartlegginger av hvilke konsekvenser medlemmene opplevde som følge av pandemien og smittetiltakene. Dette har gitt god innsikt i hvilke utfordringer og krevende avveininger medlemmene har stått i igjennom pandemien,

noe som igjen har dannet grunnlag for innspill til myndighetene.

I tillegg har Spekter kartlagt hvordan partsforholdet og samarbeid med tillitsvalgte i medlemsbedriftene har vært under pandemien. Resultatene fra undersøkelsen viser at det har vært godt samarbeid mellom ledere og tillitsvalgte. De fleste ledere mener også at ledelsen og de tillitsvalgte har hatt samme virkelighetsforståelse av virksomhetens situasjon under pandemien. Spekter har bygget videre på disse funnene i vår dialog med fagforeningene.

Spekter har også igangsatt et arbeid for å kartlegge hvilke effekter koronapandemien har for arbeids- og næringslivet. Det er grunn til å anta at pandemien vil kunne føre til endringer

av organisering og arbeidsprosesser og at det vil øke behovet for mer fleksibilitet, og at dette vil kunne utfordre lederrollen fremover. Samtidig er det styrets vurdering at det ligger mye læring i situasjonen arbeidslivet har opplevd det siste året, særlig knyttet til hvordan pandemien har bidratt til økt grad av digitalisering, og derigjennom som driver for nye løsninger, produkter og tjenester.

Medlemsundersøkelse

Administrasjonen gjennomførte våren 2020 en medlemsundersøkelse blant medlemsvirksomhetene der hovedformålet var å måle medlemmenes tilfredshet med rådgivning, service og andre medlemstilbud fra Spekter. Resultatene viste at medlemmene gir stabilt høye score og at tilfredsheten med administrasjonens rådgivning og service er høy. Videre viser undersøkelsen at det er solid oppslutning om styrets strategi og Spekters måte å jobbe på.

Arbeidsliv, arbeidsgiver- og personalpolitikk

Syssettingsutvalget

Spekter har deltatt i det regjeringsoppnevnte Syssettingsutvalget gjennom hele 2020, hvor partene og forskere har diskutert ulike tiltak for å øke sysselsettingen. Utvalget har blant annet vurdert tiltak knyttet til kompetanse, sett i lys av at kravene til kompetanse i norsk arbeidsliv har økt over tid. Økt satsing på kvalifisering, utdanning og opplæring har vært kjernesaker for Spekter i utvalget, i tillegg til behovet for å styrke tilbudet av etter- og videreutdanning.

Det har også vært oppmerksomhet knyttet til forslag om å endre sykelønnsordningen. Her har Spekter hatt omfattende kontakt med medlemmene for å belyse konsekvensene av forslaget. Spekter har gått imot et forslag som ville gitt økte kostnader til sykelønn for arbeidsgiver, og som baserte seg på et premiss om at arbeidsgiver gjennomgående ikke

gjennomfører nok aktiviteter for å redusere sykefraværet.

Spekter har i stedet sluttet seg til et forslag sammen med et flertall i utvalget, herunder en samlet arbeidsgiver-side, om å foreslå en nærmere utredning av en modell som vil redusere arbeidsgivers kostnader til korttidsfravær, mot at arbeidsgiver må finansiere 10 prosent av langtidsfraværet etter tre måneder. Forslaget må utredes nærmere med særlig henblikk på hvilke inkluderingseffekter det gir, hvordan det vil treffe ulike virksomheter og sektorer, og hvordan det vil treffe virksomheter med en høy kvinneandel.

Syssettingsutvalget har også diskutert andre forslag for å øke sysselsettingen, blant annet endringer i kontaktstøtten som har vært en viktig sak for alle partene i arbeidslivet, også Spekter, i flere år. Videre har Spekter og et flertall i utvalget pekt på at aldersgrensen i arbeidsmiljøloven må

senkes tilbake til 70 år, slik at man kan komme bort fra bedriftsinterne aldersgrenser som krever konsekvent praktisering.

Et mer inkluderende arbeidsliv

Den nåværende IA-avtalen (01.01 2019 – 31.12. 2022) har et overordnet mål om å redusere sykefraværet og hindre frafall fra arbeidslivet. IA-avtalen retter seg mot hele arbeidslivet, men til forskjell fra de tidligere IA-avtalene ble partene i denne avtalen enige om å konsentrere seg om sju bransjer. Kriteriene for utvelgelsen av hvilke bransjer som ble prioritert var blant annet at bransjene måtte ha potensiale for å redusere sykefravær og frafall, at de var i omstillingssituasjoner og at det var partsinvolvering på både lokalt og sentralt nivå.

Spekter har hovedansvaret for to av bransjesatsningene; sykehus og rutebuss/persontransport. Arbeids- og sosialdepartementet finansierer Spekters drift av disse satsningene.

Til tross for noen forsinkelser på grunn av koronasituasjonen, er begge bransjene godt i gang med arbeidet. Bransjeprogram IA i sykehus har startet opp med «Der skoen trykker», en målrettet, systematisk og langsiktig metodikk som tar utgangspunkt i de reelle utfordringene som ansatte opplever på den enkelte enhet i sykehusene. Metodikken har som mål å redusere sykefraværet ved å etablere tiltak for å bedre arbeidsmiljøet. Bransjeprogrammet i rutebuss og persontrafikk har gjennom 2020 lagt vekt på å tilrettelegge for målrettede IA-aktiviteter i den enkelte virksomhet. Bransjeprogrammet bidrar med økonomisk støtte for å gjennomføre tiltakene.

Spekter deltar videre i den nasjonale inkluderingsdugnaden, blant annet gjennom prosjektet «Vi inkluderer». «Vi inkluderer» utforsker nye og bedre samarbeidsmodeller mellom NAV og tiltaksarrangørene for å gjøre arbeidet med å inkludere personer som står utenfor arbeidslivet mer effektivt.

Denne samarbeidsformen vil bidra til å forenkle inkluderingsarbeidet for arbeidsgiverne.

Flere helseforetak tok i 2020 også i bruk inkluderingsmetodikken «Springbrett», en metodikk som er spesielt tilpasset de rammebetingelsene som gjelder for inkludering i Spekters virksomheter.

Utvalg for fremtidens arbeidsliv

Spekter har i 2020 deltatt i et regjeringsoppnevnt utvalg som skal vurdere rammeverket for tilknytning og virksomhetsorganisering i arbeidslivet. Utgangspunktet for utvalgets arbeid er de store endringer arbeidslivet står overfor, hvor blant annet teknologiutvikling, klimautfordringer og globalisering vil påvirke arbeidsplassene våre framover. Endringene kan handle om hvordan virksomheter organiserer seg, hvilken tilknytning det er mellom de som tilbyr og de som utfører arbeid, og ha betydning for rettigheter og plikter i arbeidslivet.

Gjennom samarbeidet mellom arbeidsgivere, arbeidstakere og myndigheter har Norge skapt et av verdens mest moderne og omstillingsdyktige arbeidsmarkeder. Måten arbeidslivet organiseres på kan være avgjørende for opprettholdelse av den norske modellen og trepartssamarbeidet. Utvalget ser derfor på relevante utviklingstrekk og utfordringer, og skal foreslå eventuelle tiltak. Utvalgets arbeid pågår fortsatt.

Utdanning og kompetanse

I arbeidet med utdanning- og kompetansepolitikken, er målet å sikre at Spekters medlemsvirksomheter og resten av arbeidslivet har nok kvalifisert arbeidskraft. Spekter har i 2020 deltatt i trepartssamarbeidet med Kunnskapsdepartementet og andre arbeidslivsorganisasjoner for å gi innspill til videre utvikling av utdannings- og kompetansefeltet.

Spekter har blant annet bidratt i oppfølgingen av Nasjonal kompetanse-

politisk strategi, hvor det ble startet et arbeid med å revidere strategien i 2020. Arbeidet koordineres av Kunnskapsdepartementet og er forankret innenfor trepartssamarbeidet. Spekter deltar også i kunnskapsministerens «Kompetansepolitisk råd». Spekter har særlig vektlagt behovet for økt satsing på grunnleggende ferdigheter gjennom skole og utdanning for å redusere utenforskap og frafall fra utdanning. Spekter har også vært representert i Kompetansebehovsutvalget, som regjeringen etablerte i 2017 og som ble avsluttet i 2020. Utvalget ble ledet av professor Steinar Holden ved Universitetet i Oslo. Det er ventet en nyoppnevning av utvalget i 2021.

Spekter har ellers i flere sammenhenger påpekt at utdanningstilbud må være bedre tilpasset arbeidslivets og samfunnets behov. Dette gjelder også de kompetansetiltakene som har kommet i regjeringens tiltakspakker i forbindelse med pandemien.

Over- eller feilutdanning fører til mis-tilpasning i arbeidslivet og kan redusere tilbudet av kvalifisert arbeidskraft. Det er videre høy oppmerksomhet om fag- og yrkesopplæringen, hvor det fortsatt er utfordringer med frafall fra yrkesfaglige utdanninger i videregående opplæring. Spekter deltar i et trepartssamarbeid med mål å øke gjennomføringen i yrkesfag. Fra 1. januar 2020 er Spekter dessuten representert i åtte av elleve yrkesopplæringsnemnder. Yrkesopplæringsnemndene har en rådgivende rolle i fylkeskommunenes arbeid med fag- og yrkesopplæringen.

Samfunnskontrakt for flere læreplasser ble undertegnet i 2016. Gjennom Samfunnskontrakten forplikter partene i arbeidslivet og myndighetene seg til å samarbeide for å gi alle kvalifiserte søkere en lære plass. Samfunnskontrakten skulle vært fornyet i 2020, men på grunn av koronapandemien ble dette utsatt til 2021.

Spekter deltar også som en av partene i Kunnskapsdepartementets arbeid med å fornye innholdet i yrkesfaglige utdanninger. Hensikten med fornyelsen er at utdanningene i større grad skal svare opp arbeidslivets behov for kompetanse.

I forbindelse med satsingen på fag- og yrkesopplæringen, må det også utvikles videreutdannings- og spesialisering muligheter for arbeidstakere med fagbrev. Fagskolene representerer et slikt tilbud. Disse bør både gjøres mer kjent, og bygges ytterligere ut. Spekter har i 2020 arbeidet med dette i nært samarbeid med de av Spekters medlemmer det er mest relevant for.

Et seriøst og velfungerende arbeidsliv

Arbeidslivskriminalitet, unndragelse av skatter og avgifter, hvitvasking og utnyttelse av særlig utenlandske arbeidstakere gir fortsatt alvorlige konsekvenser for arbeidstakere,

virksomheter og samfunnet. Regjeringen anvender trepartssamarbeidet aktivt for å redusere omfanget av arbeidslivskriminalitet.

I statsministerens toppmøter om strategi mot arbeidslivskriminalitet legger Spekter vekt på at det er behov for bedre veiledning og råd til virksomheter, samtidig som etterforskningskompetansen må heves. Vi opplever at treparts-bransjeprogrammene som er etablert i utsatte bransjer har bidratt til å løfte seriøsiteten i disse næringene, og Spekter deltar fortsatt aktivt i bransjeprogram bil, transport og renhold.

Pensjon

Spekter deltar sammen med de øvrige partene i arbeidsministerens Arbeidslivs- og pensjonspolitisk råd, der utviklingen i pensjonsmønstre og -kostnader overvåkes. Videre er Spekter representert i styret for privat AFP, styret for Pensjonsordningen for

apotekvirksomheter, styret for Pensjonsordningen for sykepleiere og styret for Sikringsordningen for offentlig tjenestepensjon.

Stortinget har vedtatt en ordning der arbeidstakere med innskuddspensjon fra flere arbeidsgivere kan samle disse på en felles konto, såkalt «Egen pensjonskonto». Spekter har deltatt i det praktiske arbeidet med å få et system på plass for dette. Ordningen vil bli iverksatt fra 1.1.2021 og innføres gradvis gjennom året.

Spekter har deltatt i arbeidet med å etablere ny AFP-ordning for privat sektor. Dette arbeidet fortsetter i 2021.

Lederes handlingsrom

Spekter har i mange år vært engasjert i å sikre ledere et godt handlingsrom for å utøve ledelse. Den norske arbeidslivsmodellen bidrar utvilsomt til nødvendige omstillinger, men det er samtidig viktig å se hva som påvirker

lederes handlekraft og gjennomføringsevne. Ledelse på norsk kjenntegnes av åpenhet, transparens og medvirkning, men også av sterke pressgrupper med fragmenterte krav og forventninger. Dette fører ofte til komplekse og krevende beslutningsprosesser.

Spekters klimaengasjement

Styret mener det er viktig å få til en bærekraftig økonomisk vekst, der næringsutvikling, nye arbeidsplasser og økt verdiskapning skjer i sektorer og virksomheter som reduserer klimagassutslippene i tråd med Norges klimamål.

Spekter deltok i 2020 i Arbeidslivets klimauke, hvor vi viste fram hvordan Spekters medlemmer jobber med klimagassreduksjoner i sin virksomhet. Spekter leverte høringsuttalelse til Klimakur 2030, med vekt på elektrifisering av transportsektoren og bygg- og anleggssektoren, på kollektivtrafikk og overføring av gods fra vei til bane.

Spekter la også i sine innspill til Nasjonal transportplan (NTP) vekt på at overgangen til lav- og etter hvert nullutslippssamfunnet må være et grunnleggende premiss for NTP 2022-33.

I tillegg til gode rammebetingelser for overgang til nullutslippskjøretøy, må planen bidra til klimagassreduksjoner gjennom å prioritere opp vedlikehold og bedre utnyttelse av eksisterende infrastruktur gjennom nye teknologiske løsninger på bekostning av nybygging. Der det bygges nytt, argumenterer Spekter for større grad av porteføljestyring og handlingsfrihet for etater og utbyggingsforetak til å foreta trasévalg og utbyggingsløsninger som både er mer kostnadseffektive og gir lavere klimagassutslipp.

Internasjonale forhold

Den gjensidige avhengigheten mellom privat og offentlig sektor har vært og vil være av stor betydning for at Norge har en økonomisk vekst og

verdiskapning som igjen bidrar til å finansiere de universelle velferdsgodene som kjennetegner Norge. Norge er, som en liten åpen økonomi, sterkt avhengig av handel med andre land.

Styret konstaterer at EØS-avtalen tidvis er under debatt. Norges tilknytning til EØS-avtalen er av avgjørende betydning for norsk eksport og dermed også for velferdsstatens bærekraft. I 2020 la EU fram sin nye industristrategi som skal fremme et konkurransedyktig, digitalt og grønt Europa. Det er viktig at også Norge deltar i dette arbeidet, både for om mulig å påvirke til fordel for norsk økonomi, men også for å kunne delta i kompetanseutvikling for en grønn omstilling.

Koronasituasjonen har dempet handelen mellom land i noen grad, men internasjonal handel synes likevel å ha kommet seg tilfredsstillende gjennom pandemien. Det er likevel bekymring knyttet til hvor lang tid det vil ta før

verdensøkonomien er tilbake til en normal vekst.

EU-kommisjonen fremmet i oktober forslag til ny konvensjon om minstelønn. Alle de nordiske landene var negative til det opprinnelige direktivforslaget. Dette gjaldt bredt på både arbeidsgiver-, arbeidstaker og myndighetssiden. Spekter deltok i arbeidet for å hindre et slikt direktiv. Det har vært høy aktivitet i trepartssamarbeidet i denne saken. I det nye forslaget som nå foreligger, er innvendningene ivare tatt gjennom at medlemsstatene som alternativ til lovfestet minstelønn kan fastsette minstelønnen gjennom systemet med tariffavtaler.

Spekter er medlem av Den norske ILO-komitee og deltar på den årlige sesjonen «International Labour Conference» i Genève, som er ILOs høyeste organ. Grunnet koronasituasjonen ble sesjonen som skulle vært avholdt i 2020 utsatt til 2021.

Driften av Spekter

Spekter er medlem av CEEP (European Centre of Employers and Enterprises), som er en sammenslutning av europeiske arbeidsgiverforeninger og HOSPEEM (The European Hospital and Healthcare Employers' Association), som er en sammenslutning av europeiske arbeidsgiverforeninger for sykehus.

Forvaltningspolitiske rammebetingelser som påvirker Spekters medlemsvirksomheter

I Spekters innspill til Næringsdepartementets arbeid med eierskapsmeldingen Meld. St. 8 (2019-2020) «Statens direkte eierskap i selskaper – Bærekraftig verdiskaping», vektla vi blant annet videreføring av eierskapsprinsippene, behovet for å revurdere inndelingen i kategorier, og behovet for forutsigbarhet og handlingsrom for ledelse. Vi minnet også om at det fortsatt er et potensial for videre utskilling av deler av forvaltningen, til egne selvstendige selskaper.

I 2020 har Spekter samarbeidet med Tom Colbjørnsen om blant annet en spørreundersøkelse rettet mot toppledere i Spekters medlemsbedrifter. Resultatene foreligger i rapporten «Forutsigbarhetens pris. Virksomhetenes erfaringer med offentlige rammebetingelser».

Rapporten viser at rigide arbeidstidsbestemmelser og utstrakt tilsyn og kontroll er blant de mest utfordrende rammebetingelsene for Spekters medlemmer. Et flertall av virksomhetene opplever at myndighetenes rapporteringskrav blir mer omfattende og detaljerte, at de handler mer om det som er lett å måle enn det som er viktig å måle, og at de kompliseres av manglende samordning mellom offentlige instanser. En av tre virksomheter sier de har betydelige utfordringer med å tilpasse seg arbeidstidsbestemmelsene i arbeidsmiljøloven.

Virksomheten i Spekter drives fra Oslo. Per 31.12.2020 hadde Spekter 48 ansatte.

Økonomi

Spekter har en tilfredsstillende økonomi, med en sunn egenkapitalbase. Som interesseorganisasjon er formålet å sikre en produksjon og aktivitet overfor Spekters medlemmer som samsvarer med styrets prioriteringer og er innenfor de til enhver tid disponible økonomiske ressurser.

Foreningen hadde i 2020 et driftsresultat på kr 10.277.919. Inkludert finansposter ble samlet årsresultat foreningsdrift i 2020 kr 11.569.810. Fra 2014 er alle pensjonsforpliktelser regnskapsført fullt ut (regnskapsprinsipp etter IAS 19). Driftsresultatet er

høyere enn budsjettet fordi aktiviteten ble lagt om på grunn av pandemien. Dette ble gjort først og fremst for å styrke kapasiteten overfor medlemmene i særlig pandemirelaterte spørsmål, men også fordi kurs- og konferanseaktiviteten måtte innstille på grunn av smittevernstiltakene. Styret foreslår at årsresultatet i sin helhet overføres til «annen egenkapital».

Konfliktfondet inngår som en del av Spekters ordinære årsregnskap der informasjon om fondets størrelse, utgifter og inntekter fremgår.

I 2020 ble det i alt innbetalt kr 884.783 fra medlemmene til konfliktfondet. Det ble utbetalt erstatning fra konfliktfondet i 2020 med kr 11.233.703 som følge av arbeidskonflikt med

forbundene i YS Spekter og LO Stat i Vy Buss AS. Arbeidsretten dømte i 2019 konflikten i Felleskjøpet Agri SA med YS Spekter/Negotia som ulovlig. Spekter reiste derfor krav overfor Negotia om å få dekket erstatningssummen som ble utbetalt til Felleskjøpet Agri SA i 2019, på kr 3.137.593. Dette beløpet ble innbetalt i 2020 og tilbakeført konfliktfondet.

Styret legger forutsetningen om fortsatt drift til grunn ved avleggelsen av årsregnskapet. Kontantstrømmen fra driften er positiv, og Spekter har tilfredsstillende likviditet. Overskuddslikviditeten er plassert på høyrentekonto og i rentefond. Utover dette er foreningen ikke eksponert for finansiell risiko.

Virksomhetsstyring

Spekter er en medlemsstyrt forening, og god virksomhetsstyring defineres av styret som etterlevelse av de mål og overordnede prinsipper Spekter styres og kontrolleres etter, samt de

strukturer som regulerer samspillet mellom Spekters administrasjon, styrende organer og Spekters rådgivende organer.

Virksomhetsstyringen i Spekter er basert på alminnelige foreningsrettslige prinsipper, Spekters vedtekter, styreinstruksen, instruks for valgkomiteen og instruks for styrets underutvalg og råd.

Spekter er et interessefellesskap, som er basert på at de beste løsningene tar utgangspunkt i medlemmenes behov. Alle Spekters aktiviteter preges av åpenhet og høy grad av involvering av medlemmene. Generalforsamlingen består av én representant fra hver medlemsvirksomhet. Representantene har vektete stemmer avhengig av antall ansatte i den enkelte virksomhet. Det er også vedtektsfestet regler for stemmebegrensning.

Styret leder foreningen i samsvar med foreningens vedtekter og general-

forsamlingens beslutninger. Styrets arbeidsoppgaver omfatter først og fremst strategi og overordnede organiserings- og kontrollspørsmål. Styret har etablert en prosedyre for egenevaluering, som gjennomføres én gang i året.

På områder hvor grupper av medlemmer har særskilte interesser, er det lagt til rette for egne beslutningsprosesser ved at styret delegerer beslutningsmyndighet innenfor definerte områder. Styret har i samsvar med vedtektene etablert et eget underutvalg for revisjon av overenskomstene og gjennomføring av lønnsoppgjørene i helseforetakene, kalt Spekter-Helse. Spekter-Helse er gitt myndighet til å vedta retningslinjer og fullmakter i anledning forhandlinger om inngåelse og forståelse av landsomfattende, forbundsvise deler av overenskomstene og særavtaler på landsomfattende nivå innenfor virksomheter som omfattes av lov om helseforetak. Inger Cathrine Bryne, administrerende

direktør Helse Vest RHF, leder styrets underutvalg Spekter-Helse.

Administrerende direktør har ansvar for daglig drift og ledelse, og representerer foreningen utad i slike saker. Instruks for administrerende direktør fremgår av Spekters styreinstruks.

Spekter er avhengig av en nær dialog med medlemmene, både for å sikre god forankring av beslutninger knyttet til politiske posisjoner, og for inngåelse og revisjon av tariffavtaler. Dialogen sikres gjennom direkte medlemskontakt, møteplasser og rådgivende organer. Det er etablert arbeidsgivernettsverk med HR-direktører fra de største virksomhetene som diskuterer helheten i Spekters arbeidslivspolitiske strategier. For helseforetakene forankres foreningens posisjoner i tillegg gjennom styrets underutvalg Spekter-Helse og deltakelse på helseforetakenes direktørmøter.

I forbindelse med forhandlings- og meklingsaktiviteter nedsettes det forhandlingsutvalg med representanter fra medlemmene, som skal bistå administrerende direktør i de ulike aktivitetene.

Det er etablert tre sektorråd i Spekter for henholdsvis samferdsel, kultur og helse. Rådene ledes av et styremedlem i Spekter. Representanter fra toppledelsen fra et utvalg av Spekters medlemsvirksomheter innenfor de respektive fagområdene utgjør rådets medlemmer.

Sektorrådene har vært ledet av:

- Spekters Sektorråd Helse: Stig Slørdahl, administrerende direktør, Helse Midt-Norge RHF
- Spekters Sektorråd Kultur: Ingrid Røyneidal, administrerende direktør Oslo-Filharmonien
- Spekters Sektorråd Samferdsel: Tone Wille, konsernsjef Posten Norge AS

Ytre miljø

Virksomheten påvirker i meget begrenset grad det ytre miljøet. Spekter har avtale om gjenvinning av papir og utrangert datautstyr. Der det er hensiktsmessig benyttes digitale møteløsninger fremfor reiseaktivitet.

Arbeidsmiljø

I 2020 har det egenmeldte sykefraværet vært 0,07 prosent, og det legemeldte sykefraværet vært 0,79 prosent. Spekter er tilknyttet bedriftshelsetjenesteordning. I 2020 ble det, i likhet med tidligere år, gitt tilbud om helseundersøkelse til de ansatte.

Spekter har interne varslingsrutiner for ansatte. Skader eller ulykker har ikke forekommet på arbeidsplassen i 2020. Mekonnen Germiso er de ansattes verneombud i Spekter.

Likestilling

Spekters styre med vararepresentanter er sammensatt med seks kvinner

og seks menn. Spekters administrasjon består per 31.12.2020 av 28 kvinner og 20 menn. Rekrutterings-, personal- og lønnspolitikken er gjennomgått, og det konstateres at denne ikke virker diskriminerende i forhold til noen av lovens diskrimineringsgrunnlag. Det konstateres videre at gjennomførte kompetanseutviklingstiltak ikke har favorisert det ene kjønn. Ingen av Spekters nåværende ansatte har tilretteleggingsbehov knyttet til funksjonsnedsettelse. Spekter ivaretar en balansert tilnærming til alle aktiviteter for å fremme lovens formål om likestillingstiltak i forhold til diskrimineringsgrunnlagene.

Styrets sammensetning

Ved generalforsamlingen i 2020 fikk styret i Arbeidsgiverforeningen Spekter slik sammensetning:

- **Bernt Reitan Jensen**
administrerende direktør,
Ruter AS
styrets leder
- **Ingrid Røynesdal**
administrerende direktør,
Oslo-Filharmonien
styrets nestleder
- **Inger Cathrine Bryne**
administrerende direktør,
Helse Vest RHF
- **Thor Gjermund Eriksen**
kringkastingssjef,
NRKAS
- **Åsne Havnelid**
administrerende direktør,
Norsk Tipping AS
- **Auke Lont**
konsernsjef,
Statnett SF
- **Stig Slørdahl**
administrerende direktør,
Helse Midt-Norge RHF
- **Tone Wille**
konsernsjef,
Posten Norge AS

Varamedlemmer:

- **Øystein Mæland**, *administrerende direktør, Akershus universitetssykehus HF*
- **Håvard Selby Ebbestad**, *administrerende direktør, Først Medisinsk Laboratorium*
- **Anne Kathrine Slungård**, *direktør, Trondheim Symfoniorkester*
- **Birthe K. W. Sjule**, *administrerende direktør, Sporveien Trikken AS*

Årsberetningen er signert digitalt.

Våre medlemmer driver norge

Arbeidsgiverforeningen Spekter

Telefon: (+47) 47 65 70 00 / E-post: post@spekter.no / www.spekter.no